

Asia: VN/18098/2025

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Ammatillinen järjestö tai edunvalvoja

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

-

Perustelut tiiviisti

-

2. Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

-

Perustelut tiiviisti

-

3. Mikä seuraavista vaihtoehtoista olisi mielestänne tarkoituksenmukaisin tapa järjestää sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain välinen rajapinta? Valitkaa yksi ja perustelkaa vastauksenne.

-

Perustelut tiiviisti

-

4. Lausuntopalaute lukuun 1 (Yleiset säännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 1 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

5. Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla muutoksella olevan lastensuojelun asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen?

-

6. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää koskevan asiakasmitoituksen joustavoittamisesta mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

7. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävistä kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

8. Lausuntopalaute luvusta 3 (Lastensuojelun järjestäminen ja kustannusvastuu): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 3 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta sekä vaikutuksista.

-

9. Lausuntopalaute luvusta 4: Onko ehdotus, jonka mukaan lupa lapsen tutkimiseen annettaisiin jatkossa hyvinvointialueen viranhaltijan päätöksellä hallinto-oikeuden sijaan, mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

10. Selkiyttävätkö luvun 4 ehdotukset lastensuojelun päätöksentekosääntelyä?

-

Perustelut tiiviisti

-

11. Lausuntopalaute luvusta 5: Onko ehdotus edunvalvojan palkkioiden ja kulukorvausten rajaamisesta ja yhdenmukaistamisesta valtioneuvoston asetuksella mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia (etenkin taloudellisia) arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

Muut mahdolliset huomiot lastensuojelun edunvalvontaa koskevasta sääntelykokonaisuudesta?

-

12. Muu lausuntopalaute luvusta 5 (Lapsen osallisuus): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 5 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

13. Lausuntopalaute luvusta 6 (Menettelysäännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 6 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

14. Lausuntopalaute luvusta 7 (Lastensuojelun avohuolto): Ovatko lastensuojelun avohuoltoa koskevat ehdotukset mielestänne kannatettavia?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

15. Lausuntopalaute luvusta 8 (Lapsen kiireellinen sijoitus): Onko kiireellisen sijoituksen jatkoa koskeva ehdotus (keston lyhentäminen 30 vuorokaudesta 14 vuorokauteen) mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

16. Lausuntopalaute luvusta 9 (Huostaanotto): Onko huostaanottoa koskeva ehdotus (50 §) mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

17. Lausuntopalaute luvusta 10 (Kodin ulkopuolinen sijoitus): Onko kodin ulkopuolisten sijoitusten ja sijoituspaikkojen valvontaa koskevien säännösten täsmentäminen ja vastuunjaon selkeyttäminen ehdotetulla tavalla mielestänne kannatettavaa?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

18. Lausuntopalaute luvusta 11 (Laitoshoidto): Onko ehdotus lastensuojelulaitoksen asuinyksikön henkilöstömitoituksen täsmentämisestä ja osittaisesta joustavoittamisesta (ml. lapsikohtainen vähimmäismitoitus 1 työntekijä/lapsi sekä mahdollisuus suhteuttaa mitoitusta sijoitettujen lasten lukumäärään) mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

19. Onko ehdotus turvahenkilöä koskevaksi sääntelyksi, jossa turvahenkilön tehtävät ja toimivaltuudet erotetaan selvästi hoito- ja kasvatustehtävistä, mielestänne toimiva?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

20. Lausuntopalaute luvusta 12 (Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 12 säännöksistä 90 § (yhteydenpidon rajoittaminen) ja 93 § (henkilöntarkastus) ja niiden käytännön toimivuudesta ja vaikutuksista.

-

21. Lausuntopalaute luvusta 13 (Jälkihuolto): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 13 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

22. Lausuntopalaute luvusta 17 (Voimaantulo): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita voimaantuloa koskevista säännöksistä ja niiden vaikutuksista.

-

23. Lausuntopalaute ehdotuksesta koskien lisärahoitusta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVa) turvaamiseksi yksityisissä koulukodeissa ja Valtion koulukodeissa: Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita TUVa-koulutuksen rahoitusta koskevasta säännöksestä ja sen vaikutuksista.

-

24. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen taloudellisista vaikutuksista?

-

25. Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksen 38 §:n 3 momentilla mahdollisesti olevan?

-

26. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen muista vaikutuksista?

-

27. Vapaamuotoiset huomiot

lausuntopyyntö VN/18098/2025

Lausunto (dnro 268/03.01.00/2026) luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi laki lapsen erityisestä suojelusta. Nykyinen lastensuojelulaki kumottaisiin. Lisäksi esityksessä muutettaisiin mm. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia, Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia, oppilas- ja opiskelijahuoltolakia, terveydenhuoltolakia sekä lakia lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä.

Ehdotetut lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2027.

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua.

Koulukotien järjestämän TUVA-koulutuksen rahoitus

Esityksessä ehdotetaan lisärahoitusta TUVA-koulutuksen turvaamiseksi koulukodeissa. Yksityisten koulukotien perusopetuksen yhteydessä järjestämä TUVA-koulutus rahoitetaan Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisella rahoituksella, jonka vuoksi lakia muutettaisiin rahoituksen lisäämiseksi. Valtion koulukotien järjestämä TUVA-koulutus rahoitetaan Opetushallituksen momentilta, johon esityksessä ehdotetaan kohdennettavaksi lisärahoitusta.

Kuntaliitto toteaa, että TUVA-koulutus ei ole kuntien lakisääteinen tehtävä, joten on tarpeellista, että koulukotien TUVA-koulutus rahoitetaan valtion varoin. Kuntaliitto muistuttaa, että myös koulukodissa oleva oppivelvollinen voi perusopetuksen jälkeen vapaasti hakeutua oppivelvollisuuslain 4 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ml. TUVA-koulutus. TUVA-koulutuksen järjestäminen edellyttää koulutuksen järjestäjiltä yhteistyötä. On tärkeää, että koulukodit toimivat TUVA-koulutusta järjestäessään yhteistyössä erityisesti lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan epäselvyyksiä ei ole ratkaistu

Kuntaliitto kiinnittää huomiota sijoitettujen oppilaiden laillista edustajaa ja maksulliseen toimintaan osallistumisesta perittäviä maksuja koskeviin haasteisiin perusopetuslain mukaiseen aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistumisen yhteydessä.

Kunta voi järjestää perusopetuslain 8 a luvun mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa. Jos kunta päättää toimintaa järjestää, tulee sitä tarjota kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta 20 c §:ssä ja 20 i §:ssä tarkoitetuille oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan tulee hakeutua kunnan edellyttämällä tavalla. Jos hakijoita on enemmän kuin kunnassa on paikkoja, oppilaita otettaessa sovelletaan yhdenvertaisia valintaperusteita. Oppilaan olosuhteet esimerkiksi lastensuojelulain mukainen status tai taloudellinen asema ei vaikuta toimintaan ottamiseen, mikä on perusteltua.

Aamu- ja iltapäivätoiminta on lähtökohtaisesti maksullista. Toimintaan osallistuvilta peritään kuukausimaksu, jonka enimmäismäärästä on säädetty laissa. Perusopetuslakiin ei sisälly säännöksiä aamu- ja iltapäivätoiminnan palvelunkäyttäjistä tai siitä, kuka on velvollinen toiminnasta perittävän kuukausimaksun maksamaan. Kuukausimaksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava, jos huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä. Päätös maksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä perustuu oppilaan laillisen edustajan, esimerkiksi huoltajan hakemukseen.

Kunnissa on epätietoisuutta siitä, kenelle lastensuojelulain nojalla sijoitetun oppilaan aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistumisesta perittävä kuukausimaksu voidaan osoittaa. Epätietoisuutta liittyy myös siihen, kuka on toimivaltainen päättämään aamu- ja iltapäivätoimintaan hakeutumisesta ja mahdollisesti hakemaan toiminnasta perittävän maksun alentamista tai perimättä jättämistä.

Kuntaliitto pitää tämänhetkistä tilannetta kestävämmänä. Edellä kuvatut epäselvyyttä aiheuttavat tilanteet aiheuttavat kunnille maksutuottojen menetyksiä. Perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuutta on pysyvästi leikattu ja toiminnasta perittävien kuukausimaksujen enimmäismäärää laissa korotettu kustannusten kompensoimiseksi. Kuntaliitto katsoo, että tilanteessa, jossa lapsen vanhempi huoltajana ei lasta edusta, on hyvinvointialueen huolehdittava siitä, että kunta voi laskuttaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut.

Jatkossa tulee olla selkeää, millä taholla on oikeus hakea aamu- ja iltapäivätoiminnasta paikkaa ja millä taholla on vastuu toiminnasta perittävän maksun maksamiseen.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Esityksessä ehdotetaan lasten ja Nuorten hyvinvointisuunnitelmia koskeva sääntely siirrettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiin uudeksi 6 a §:ksi. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevaa ja kumottavaksi esitettävän lastensuojelulain 12 §:n kunta koskevaa sääntelyä. Esityksen 7.3. kohdassa todetaan, että lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sisältyy kunnan tehtäviin järjestämislain 6 §:n sekä kuntalain (410/2015) 1 §:n säännösten perusteella. Järjestämislain 6 §:n mukaan kunnalla on vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin se kytkeytyy kunnan lakisäätöihin tehtäviin. Täydennys järjestämislain soveltamisalaan.

Kuntaliitto pitää hyvänä, että kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmavelvoitteiden kokonaisuutta keskitetään järjestämislain sisälle. Kuntaliitto muistuttaa, että kunnilla on tällä hetkellä lastensuojelulain lisäksi lukuisia muitakin suunnitelmavelvoitteita lapsiin ja nuoriin liittyen ja niiden keskinäinen yhteensovittaminen on niin ajallisesti kuin asiallisesti varsin haastavaa. Lisäksi hyvinvointialueen vastaaviin suunnitelmavelvoitteisiin yhteensovittaminen voi tuottaa haasteita etenkin alueilla, joissa on paljon kuntia tai kunnat ovat keskenään erilaisia. Kuntaliitto muistuttaa myös siitä, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmakokonaisuuksien tulisi pohjautua kunnan strategiaan valintoihin, joissa tulee kuntalain 39 §:n nojalla huomioida hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuus.

Järjestämislain 6 a §:n lakiteksti on sinällään selkeä ja kytkeytyy hyvin 6 §:n sisältöihin, mutta hallituksen esityksen perusteissa on lueteltu selkeästi tätä laajentavaa sisältöä. Kuntaliitto toteaa, että yksityiskohtainen määrittely lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sisällöistä ei ole järjestämislain hengen mukaista vaan lainsäädännössä on ollut vahvuutena kuntalähtöisten sisältöjen tuottaminen päätöksenteon tueksi. Hallituksen esityksestä ei tule myöskään säädöskohtaisissa perusteluissa riittävästi esiin, että lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tulisi olla kytkettävissä vahvemmin osaksi kuntien hyvinvointisuunnitelmaa. Lisäksi Kuntaliitto muistuttaa, että kunnissa ei ole saatavissa kaikilta osin lapsia ja nuoria koskevaa tietoa esimerkiksi vähäisestä lapsimäärästä johtuen eikä etenkin aluekohtaisena. Kuntaliitto muistuttaa samalla, että Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tuottaa kustannuksetta hyvinvointialueille tietoa, josta kuntien pitää joko maksaa tai jota ei ole saatavissa edes pienempien kuntien osalta. Tästä huolimatta vaatimukset hyvinvointisuunnitelmien osalta ovat samansisältöisiä kunnille ja hyvinvointialueille.

Kuntaliitto kiinnittää huomiota, että lainvalmisteluissa ei ole huomioitu millään tavoin valmistelussa oleva sosiaali- ja terveysministeriön asetusta ns. vähimmäistiedoista (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä seurannan vähimmäistiedoista ja vähimmäistiedon hallintamalleista), jolla voidaan ohjata kuntien hyvinvointisuunnitelman sisältöä myös lasten ja nuorten osalta.

Lisäksi Kuntaliitto toteaa, että jatkovalmistelussa on syytä tarkistaa myös järjestämislain soveltamisalaa niin, että 1 §:n 2 momentissa huomioidaan uusi 6 a § kuntia koskevana.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 ja 13 a §:ä ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus lastensuojelulakiin korvattaisiin viittauksella Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettuun lakiin. Ehdotuksen mukaan kunnan alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmat tulisi liittää Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 a §:ssä tarkoitettuun kunnan lasten ja Nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Ja 13 a §:ssä säädetty alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma tulisi jatkossa liittää Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 7 a §:ssä tarkoitettuun alueelliseen lasten ja Nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, joka kuuluu hyvinvointialueen tehtäviin. Kuntaliitolla ei ole kommentoitavaa.

Koulukotiopetuksen oppilaan kotikunnan korvaus

Kuntaliitto muistuttaa, että Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annettua lakia (1 §) sovelletaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisiin lastensuojeluyksiköihin, joita ovat valtion koulukodit sekä vankilan perheosasto. Valtion koulukodeissa annetaan kasvatusta, hoitoa ja perusopetusta sellaisille lastensuojelulain perusteella sijais- tai jälkihuoltoon sijoitetuille lapsille ja nuorille, joita ei voida tarkoituksenmukaisesti kasvattaa ja hoitaa muussa lastensuojeluyksikössä ja jotka eivät sairautensa vuoksi tarvitse muualla annettavaa hoitoa. Lain 7 §:n mukaan perusopetuksen järjestämisestä valtion koulukodeissa on voimassa, mitä perusopetuslaissa ja sen nojalla säädetään, määrätään ja päätetään.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 38 §:n 2 momentissa säädetään koulukotiopetuksessa olevan oppilaan kotikunnan korvauksesta perusopetuksen järjestämisen aiheutuneista kustannuksista seuraavasti: "Lastensuojelulain 57 §:ssä tarkoitettussa, perusopetuslain 7 tai 8 §:n mukaisen luvan saaneissa koulukodissa perusopetusta saavan oppilaan kotikunta opetuksen aikana, on velvollinen maksamaan oppilaasta koulukotiopetuksen järjestäjälle osana lastensuojelutoimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia korvauksen, joka lasketaan kertomalla niiden koulun työpäivien määrä, joina oppilaalle on annettu opetusta, opetuksesta koulun työpäivää kohden aiheutuvilla keskimääräisillä todellisilla vuosikustannuksilla." Lisäksi kotikunnan korvausta laskettaessa tulee ottaa 38 §:n 4 momentin mukaisesti vähennyksenä huomioon koulukotiopetuksen järjestäjälle oppilaasta maksetut valtionosuustulot. Kuntaliitto katsoo, että edellä mainitut säännökset ovat kotikunnan maksuvelvollisuuden osalta selkeät, rajoittuen koulukodissa olevan oppilaan perusopetuksen kustannuksiin. Lisäksi säännökset sisältävät kaavan kustannusten laskennalle. Kunnalla on oikeus saada nähtäväkseen ne laskutusperusteet, jotka perustuvat perusopetuksesta koulun työpäivää kohden aiheutuviin keskimääräisiin todellisiin vuosikustannuksiin.

Lausunnolla olevassa esityksessä kohta 7.44 todetaan, että esityksessä ehdotetaan "lisäksi annettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön asetus Valtion lastensuojelulaitoksen ja sen yhteydessä toimivan koulun maksullisista suoritteista. Asetus annettaisiin valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n nojalla. Asetuksella kumottaisiin nykyinen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisten lastensuojeluyksiköiden maksullisia suoritteita koskeva sosiaali- ja terveysministeriön asetus (833/2014). Asetuksessa säädettäisiin valtion maksuperustelain 7 §:ssä tarkoitettuista muista suoritteista, jotka Valtion lastensuojelulaitos hinnoittelisi liiketaloudellisin perustein. Tällaisia liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavia suoritteita olisivat kuntouttava suljettu laitospalvelu, vaativan tason laitoshoido, erityisen huolenpidon laitoshoido, perusopetus, koulutus-, työnohjaus- ja konsultointipalvelut, ravintopalvelut ulkopuolisille sekä toimistopalvelut."

Kuntaliitto muistuttaa, että Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 7 §:n mukaan perusopetuksen järjestämisestä valtion koulukodeissa on voimassa, mitä perusopetuslaissa ja sen nojalla säädetään, määrätään ja päätetään. Kuntaliiton mukaan esityksessä

ehdotettu maksuperustelain ja -asetuksen mukainen liiketaloudellinen hinnoittelu ja laskutus pitää perusopetuksen osalta poistaa. Valtion koulukodit voivat perusopetuksen järjestäjänä laskuttaa oppilaan kotikuntaa opetuksesta aiheutuneista kustannuksista kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain 38 §:n 2 ja 4 momentissa säädetyn kaavan mukaisesti. Perusopetuksesta aiheutuneiden kustannusten tulee olla perusopetuslain mukaisia kustannuksia.

Kuntaliitto toteaa, että kunnat eivät ole se viranomaistaho, joka voi sopia valtion koulukodin kanssa lapsen tai nuoren sijoittamisesta valtion koulukotiin. Kunnat eivät myöskään voi sopia valtion koulukodin kanssa sinne sijoitetun lapsen tai nuoren osallistumisesta valtion koulukodin järjestämään perusopetukseen. Kuntaliiton saamien tietojen mukaan valtion koulukodit ovat laskuttaessaan oppilaan kotikuntaa soveltaneet rinnakkain maksuperustelakia ja -asetusta sekä kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain 38 §:ä. Epäselvää on mihin kuntien maksuperustelain ja -asetuksen mukainen liiketaloudellisin perustein määräytyvä laskuttaminen perustuu ja miksi se on tarpeellista. Tällä hetkellä perusopetuksen järjestämisen kustannukset ovat valtion koulukodissa poikkeuksellisen korkeita ja vaihtelevat vuosittain, mitkä kunnat kustantavat, ei yksinomaan valtio. Kuntaliitto korostaa, että koulukodit voivat asettaa kuntia koskevan maksuveloitteen vain perusopetuslain mukaisen perusopetuksen osalta silloin kun kunnan järjestämä perusopetus ei ole vaihtoehto.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevan kunnan peruspalvelujen 38 §:n 2 momentin viittaus lastensuojelulain 57 §:ään korvattaisiin viittauksella lapsen erityisestä suojelusta annetun lain 2 §:n 1 momentin 8 kohtaan. Ehdotetun 2 §:n 2 momentin 8 kohdan mukaan laissa lastensuojelulaitoksella tarkoitettaisiin lasten erityissuojelua koskevassa laissa toimintayksikköä, jossa voidaan toteuttaa kodin ulkopuolisia sijoituksia. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan ”8 kohdassa lastensuojelulaitoksella tarkoitettaisiin yksikköä, jossa voidaan toteuttaa kodin ulkopuolisia sijoituksia. Lastensuojelulaitos olisi yleiskäsite eikä ehdotetussa laissa jatkossa mainittaisi esimerkiksi lastenkotia tai koulukotia. Käytännössä lastensuojelulaitoksilla on lukuisia erilaisia ja muuttuvia nimiä eikä niistä säätäminen ole tarkoituksenmukaista.” Kuntaliitto katsoo, että esityksen jatkovalmistelussa tulee varmistaa ja täsmentää, että ehdotettu muutos ei laajenna oppilaan kotikunnan korvausvastuuta.

Lastensuojelulain nojalla sijoitetun oppilaan kotikunnan korvaus

Kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain 38 §:n 3 momentissa säädetään lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin nojalla sijoitetun oppilaan kotikunnan maksuvelvollisuudesta seuraavasti: ”Lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla sijoitetun esi- tai perusopetusta saavan oppilaan kotikunta opetuksen aikana on velvollinen maksamaan opetusta järjestävälle kunnalle tai muulle perusopetuslaissa tarkoitettulle opetuksen järjestäjälle oppilaan esi- tai perusopetuksesta aiheutuneita kustannuksia vastaavan korvauksen.” Kuntaliitto toteaa, että voimassa olevan 38 §:n 3 momentin mukaan sijoitetun esi- tai perusopetusta saavan oppilaan kotikunnan korvausvelvollisuus on sidottu lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla sijoitettuihin oppilaisiin, ei muusta syystä kunnassa oleviin ns. ulkokuntalaisiin.

Lausunnolla olevassa esityksessä ehdotetaan voimassa olevan 38 §:n 3 momentin viittaus lastensuojelulain 16 b §:n 1 momenttiin korvattavaksi viittauksella lapsen erityisestä suojelusta annetun lain 15 §:n 1 momenttiin. Kuntaliitto toteaa, että esityksen 15 §:ssä säädetään sijoitushyvinvointialueen järjestämistä vastaavasta. Kuntaliitto korostaa, että kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 38 §:n 3 momentissa säädettyä kotikunnan korvausvastuuta lastensuojelulain nojalla sijoitetun oppilaan esi- ja perusopetuksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista ei voi sitoa esityksessä ehdotetulla tavalla 15 §:n 1 momenttiin, koska ehdotettu 15 §:n 1 mom. ei nykytilaa vastaavasti kerro kotikunnalle, missä tilanteessa kotikunnan korvausvelvollisuus sijoitettujen oppilaiden osalta aktualisoituu. Voimassa olevassa lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa säädetään sijoituksista avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitettuna sekä jälkihuoltona. Vain näillä lastensuojelulaissa tarkoitetuilla tavoilla sijoitettujen oppilaiden esi- ja perusopetuksesta aiheutuneet kustannukset oppilaan esi- tai perusopetuksen järjestävä opetuksen järjestäjä voi laskuttaa oppilaan kotikunnalta. Kuntaliitto katsoo, että esityksen jatkovalmistelussa tulee huolehtia, ettei kuntien ja muiden opetuksen järjestäjien välistä laskusta koskeva sääntely muutu.

Edellä kuvattu ongelma sisältyy myös varhaiskasvatustalain 6 §:n 1 momenttiin ja 60 §:n 4 momenttiin, joihin sisältyvät viittaukset lastensuojelulain 16 b §:n 1 momenttiin esityksessä ehdotetaan korvattavan viittauksella lapsen erityisestä suojelusta annetun lain 15 §:n 1 momenttiin. Ehdotettu 15 §:n 1 momentti ei säätele nykytilaa vastaavasti niistä lapsen sijoitustavoista (avohuollon tukitoimi, sijaishuoltoon sijoitus tai jälkihuolto), joihin voimassa olevan varhaiskasvatustalain 60 §:n 4 momentin mukainen kuntien välinen laskutus on sidottu. Myös tämä tulee esityksen jatkovalmistelussa huomioida.

Kuntaliitto kiinnittää huomiota, että lausunnonantajalle on annettu erilliset palautusajankohdat riippuen siitä, toimittaako lausunnon suomeksi tai ruotsiksi. Asiassa ei ole kiinnitetty huomiota siihen, että osa kunnista ja hyvinvointialueista ovat kaksikielisiä. Ko. kunnilla ja hyvinvointialueilla on mm. kielilain tuomia velvoitteita, jotka saattavat vaikuttaa lausunnonantajan koskeviin käytänteisiin. Näin ollen olisi ollut kohtuullista, että em. tahot olisivat voineet toimittaa lausuntonsa vasta 15.6. mennessä joko suomeksi tai ruotsiksi. Näin viranomaisen antaisi yhtäläiset mahdollisuudet lausunnonantajille tutustua asiankirjoihin suomeksi tai ruotsiksi.

Lopuksi Kuntaliitto toteaa, että kunnalla on velvollisuus järjestää alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä esiopetusta ja varhaiskasvatusta ml. lastensuojelulain nojalla kuntaan sijoitetuille. Kunnilla on ollut haasteita saada hyvinvointialueelta tietoa kuntaan sijoitetuista lapsista ja nuorista heidän varhaiskasvatustensa, esi- ja perusopetuksen järjestämiseksi. Kuntaliitto ehdottaa, että esityksen jatkovalmistelussa edistetään tiedonkulkua, jotta sijoitettujen lasten ja nuorten sivistyksellisistä oikeuksista voidaan huolehtia.

SUOMEN KUNTALIITTO

Susanna Huovinen Minna Antila
varatoimitusjohtaja Juristi

Liite [Liite]

Jakelu [Jakelu]

Tiedoksi [Tiedoksi]

Antila Minna
Suomen Kuntaliitto ry